

Persbericht

PB03-044
7 maart 2003
9.30 uur

Banengroei bij zorg en overheid, krimp in het bedrijfsleven

In het vierde kwartaal van 2002 is het aantal banen van werknemers 43 duizend hoger dan in het vierde kwartaal van 2001. Dit blijkt uit de nieuwste arbeidsmarktgegevens van het CBS. De stijging is het saldo van twee sterk uiteenlopende ontwikkelingen. Bij de zorg en de overheid (inclusief onderwijs) is het aantal banen met 103 duizend toegenomen, terwijl in het bedrijfsleven het aantal met 60 duizend is gedaald.

Gemeten in voltijdbanen is de werkgelegenheid nu gedaald. Daarmee loopt de werkgelegenheid in de pas met de economie, waarvan de groei al in de loop van 2001 sterk is teruggevallen. De loonkostenstijging is in het vierde kwartaal teruggelopen tot 4,4 procent.

Meer dan 100 duizend nieuwe banen bij zorg en overheid

De banengroei in Nederland komt in het vierde kwartaal van 2002 geheel voor rekening van zorg en overheid. In de zorg (inclusief overige kwartaire dienstverlening) zijn er in een jaar tijd 66 duizend banen bijgekomen en bij de overheid (inclusief onderwijs) 37 duizend. Dat komt overeen met een groei bij de overheid van 4,0 procent en in de zorg zelfs van 5,0 procent. In deze sectoren zijn dergelijke groeitempo's de afgelopen decennia niet voorgekomen.

Vooraf minder banen in industrie en zakelijke dienstverlening

Het aantal banen van werknemers in het bedrijfsleven, alle bedrijven minus overheid en zorg, is met 60 duizend afgenomen. De grootste daling vindt plaats in de industrie. Daar is het aantal banen 28 duizend lager dan een jaar eerder, een daling van 2,6 procent. In de financiële en zakelijke dienstverlening is het aantal banen 21 duizend lager. Ook in de bouwnijverheid en bij vervoer en communicatie is de jarenlange groei van het aantal banen omgeslagen in een daling. In de handel, horeca en reparatie is er met 4 duizend nieuwe banen nog wel enige groei, maar duidelijk minder dan voorheen.

Meer banen voor vrouwen, minder voor mannen

De groei van het totaal aantal banen in Nederland is in het vierde kwartaal verder teruggezaakt en uitgekomen op 0,6 procent. Dit is de laagste groei sinds

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de persdienst van het CBS.
Tel. (070) 337 58 16 Fax (070) 337 59 71 E-mail: persdienst@cbs.nl

1994. Zowel bij mannen als bij vrouwen is de banengroei in de loop van 2002 sterk vertraagd. Het aantal banen van vrouwen is in het vierde kwartaal van 2002 nog maar 1,5 procent hoger dan een jaar geleden, het aantal banen van mannen is nu zelfs lager. Eerder meldde het CBS al dat de stijging van de werkloosheid geconcentreerd is bij mannen. Dit verschil in ontwikkeling tussen mannen en vrouwen hangt sterk samen met de stevige groei van de werkgelegenheid in zorg en onderwijs. Dit zijn bedrijfstakken waar het merendeel van de banen bezet wordt door vrouwen.

Groei voltijdbanen omgeslagen in daling

De werkgelegenheidsgroei in voltijdbanen (arbeidsjaren) is in het vierde kwartaal van 2002 omgeslagen in een daling van 0,1 procent. Dit is voor het eerst sinds 1994. In 2000 en 2001 steeg het aantal arbeidsjaren van werknemers telkens nog met 2,1 procent. In arbeidsjaren loopt de werkgelegenheidsgroei dus sneller terug dan in banen. Dit komt voor een belangrijk deel door de toename van de werkgelegenheid in de zorg waar relatief veel in deeltijd wordt gewerkt.

Loonkosten stijgen minder

De loonkosten per arbeidsjaar nemen in het vierde kwartaal toe met gemiddeld 4,4 procent. Deze stijging is iets minder dan de 5,0 procent in 2001. De CAO-loonstijging neemt sterker af, van gemiddeld 4,8 procent in 2001 naar 3,5 procent in het vierde kwartaal van 2002. De gemiddelde loonkostenstijging is het hoogst in de financiële en zakelijke dienstverlening en de landbouw en het laagst bij de overheid.

Groei werkgelegenheid volgt economische groei

De economische groei viel begin 2001 sterk terug. Sindsdien ligt de kwartaal-op-kwartaalgroei van de economie op of net boven de nullijn. De werkgelegenheid bleef aanvankelijk onvertraagd doorgroeien, maar is in de loop van 2002 steeds meer gaan reageren op het vrijwel stilvallen van de economische groei. In de tweede helft van 2002 ligt de toename van de werkgelegenheid in arbeidsjaren voor het eerst sinds 2000 weer onder de economische groei, 0,1 procent tegen 0,5 procent.

Ook andere signalen wijzen op de omslag op de arbeidsmarkt. Het aantal vacatures loopt vanaf de tweede helft van 2001 sterk terug. Na zeven jaren van daling stijgt de werkloosheid in 2002. Eind 2002 is het aantal werklozen 73 duizend hoger dan een jaar geleden.

Technische toelichting

Bovenstaande gegevens zijn ontleend aan de Arbeidsrekeningen; deze vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt. Hiervoor worden diverse bronnen gebruikt, zoals de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen, de Enquête Beroepsbevolking en gegevens over Verloonde dagen en Loonsommen. De Arbeidsrekeningen zijn consistent met de Nationale rekeningen.

Voor het samenstellen van de kwartaalgegevens over werkgelegenheid en lonen is vooral gebruik gemaakt van de kwartaaluitkomsten van de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. Dit onderzoek meet elk kwartaal het aantal banen

bij bedrijven en instellingen per ultimo van een kwartaal en de loonsommen van werknemers in dat kwartaal. Dit gebeurt op basis van een steekproef bij bedrijven en instellingen.

De gegevens in dit persbericht hebben uitsluitend betrekking op banen van *werknemers*. Het aantal banen van werknemers in de Arbeidsrekeningen is het gemiddelde aantal banen in een kwartaal of in een jaar. Er wordt niet voor seizoen gecorrigeerd. Om deze reden worden alleen jaar-op-jaarmutaties van kwartalen gepubliceerd.

Een arbeidsjaar wordt berekend door alle (deeltijd)banen om te rekenen naar voltijdbanen. Twee halve banen leveren samen dus één arbeidsjaar op. Arbeidsjaar en voltijdbaan zijn synoniem.

De loonkosten voor werkgevers bestaan uit twee componenten: lonen en salarissen enerzijds en sociale premies ten laste van werkgevers anderzijds. Dit begrip loonkosten komt overeen met het begrip beloning van werknemers in de Nationale rekeningen.

Voor de CAO-loonstijging is de CAO-loonstijging per maand inclusief bijzondere beloningen genomen.

De gegevens over de relatief kleine bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie en water (respectievelijk 8 en 35 duizend banen) zijn wel in de totalen opgenomen maar worden in dit persbericht niet afzonderlijk gepubliceerd.

Tabel 1. Banen van werknemers naar bedrijfstak

	2001	2002	2001	2002			
			IV	I	II	III	IV
1000 banen							
Landbouw en visserij	121	122	124	114	125	127	124
Industrie	1 055	1 035	1 054	1 045	1 039	1 031	1 026
Bouwnijverheid	439	438	447	430	438	445	441
Handel, horeca en reparatie	1 557	1 568	1 560	1 570	1 572	1 566	1 564
Vervoer en communicatie	465	464	469	465	463	466	461
Financiële en zakelijke diensten	1 524	1 513	1 525	1 511	1 516	1 521	1 504
Overheid	931	963	939	952	960	965	976
Zorg en overige diensten	1 314	1 375	1 336	1 346	1 363	1 389	1 402
Totaal 1)	7 450	7 524	7 498	7 477	7 521	7 555	7 541
w.v. mannen	4 175	4 187	4 184	4 168	4 200	4 204	4 177
Vrouwen	3 275	3 336	3 314	3 308	3 321	3 351	3 365
% -verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar							
Landbouw en visserij	2,6	0,7	2,4	2,9	1,2	-0,6	-0,4
Industrie	0,2	-1,8	-0,1	-0,8	-1,6	-2,3	-2,6
Bouwnijverheid	2,2	0,0	1,8	1,2	0,4	-0,3	-1,4
Handel, horeca en reparatie	2,4	0,7	1,7	1,4	0,9	0,5	0,3
Vervoer en communicatie	2,9	-0,3	2,2	1,1	0,0	-0,8	-1,6
Financiële en zakelijke diensten	1,8	-0,7	1,2	-0,1	-0,6	-0,8	-1,4
Overheid	2,8	3,5	3,2	3,0	3,2	3,8	4,0
Zorg en overige diensten	4,1	4,6	4,4	4,3	4,4	4,8	5,0
Totaal 1)	2,3	1,0	2,0	1,5	1,1	0,8	0,6
w.v. mannen	1,4	0,3	1,1	0,7	0,5	0,2	-0,2
Vrouwen	3,5	1,9	3,2	2,5	1,8	1,6	1,5

1) Inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS

Tabel 2. Arbeidsvolume van werknemers naar bedrijfstak

	2001	2002	2001	2002			
			IV	I	II	III	IV
1000 arbeidsjaren							
Landbouw en visserij	89	90	90	84	92	93	90
Industrie	934	915	932	927	919	910	905
Bouwnijverheid	415	414	422	406	415	420	415
Handel, horeca en reparatie	1 098	1105	1 090	1 109	1 116	1 103	1091
Vervoer en communicatie	390	388	394	389	386	390	387
Financiële en zakelijke diensten	1 201	1189	1 197	1 195	1 199	1 191	1173
Overheid	751	775	758	768	774	776	783
Zorg en overige diensten	868	902	877	893	900	905	910
Totaal 1)	5 786	5820	5 800	5 813	5 844	5 829	5794
w.v. mannen	3 697	3701	3 698	3 695	3 720	3 710	3678
vrouwen	2 090	2119	2 102	2 119	2 124	2 119	2115
% -verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar							
Landbouw en visserij	2,7	0,8	3,0	3,1	1,1	-0,6	-0,3
Industrie	0,2	-2,0	-0,1	-0,8	-1,7	-2,5	-2,9
Bouwnijverheid	1,9	-0,2	1,7	1,2	0,4	-0,6	-1,7
Handel, horeca en reparatie	2,3	0,6	2,0	1,4	0,8	0,3	0,1
Vervoer en communicatie	2,8	-0,4	2,2	1,2	0,0	-1,0	-1,6
Financiële en zakelijke diensten	1,9	-1,0	1,5	0,1	-0,6	-1,3	-2,1
Overheid	2,8	3,1	3,2	2,9	3,0	3,3	3,4
Zorg en overige diensten	3,9	4,0	4,4	4,4	4,0	3,7	3,8
Totaal 1)	2,1	0,6	2,0	1,4	0,8	0,2	-0,1
w.v. mannen	1,3	0,1	1,2	0,7	0,3	-0,1	-0,5
vrouwen	3,6	1,4	3,5	2,6	1,6	0,8	0,6

1) Inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS

Tabel 3. Loonkosten per arbeidsjaar naar bedrijfstak

	2001	2002	2001	2002			
			IV	I	II	III	IV
	Per jaar		Per kwartaal				
	1000 euro						
Landbouw en visserij	28,4	29,9	7,1	7,0	8,1	7,2	7,5
Industrie	39,4	41,3	9,9	9,5	11,9	9,6	10,3
Bouwnijverheid	37,4	39,4	8,9	9,1	11,5	9,5	9,3
Handel, horeca en reparatie	31,5	32,9	7,9	7,7	9,4	7,7	8,2
Vervoer en communicatie	40,8	42,8	10,4	9,9	12,2	9,9	10,9
Financiële en zakelijke diensten	40,6	43,0	10,3	10,1	12,1	10,0	10,8
Overheid	47,3	48,8	11,5	11,3	14,2	11,4	11,9
Zorg en overige diensten	32,9	34,4	8,0	7,9	10,0	8,1	8,3
Totaal 1)	38,1	39,9	9,4	9,3	11,4	9,3	9,9
%-verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar							
Landbouw en visserij	5,4	5,1	5,8	3,4	5,8	5,1	5,7
Industrie	4,7	4,8	4,9	4,3	5,2	5,2	4,4
Bouwnijverheid	6,1	5,2	6,4	5,8	5,2	5,1	4,8
Handel, horeca en reparatie	4,4	4,4	4,9	4,7	4,9	4,0	3,8
Vervoer en communicatie	5,1	4,8	5,2	4,6	5,2	4,6	4,8
Financiële en zakelijke diensten	5,8	5,9	6,4	6,0	6,5	5,6	5,3
Overheid	5,5	3,1	5,4	3,2	3,0	3,1	3,3
Zorg en overige diensten	3,8	4,5	4,3	3,8	4,8	4,6	4,9
Totaal 1)	5,0	4,6	5,3	4,6	5,0	4,6	4,4

1) Inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS